NORAKSTS
Lieta Nr.A42535606
A1248-09/15

S P R I E D U M S

L a t v i j a s   t a u t a s   v ā r d ā

Rīgā 2009.gada 10.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Reitupe,

piedaloties pieteicēja akciju sabiedrības „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” pilnvarotajam pārstāvim *A.T.* un atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvei Inārai Papinai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz akciju sabiedrības (turpmāk arī – AS) „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2006.gada 15.septembra lēmuma Nr.1.43./RD-06-3341-nd atcelšanu daļā un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

A p r a k s t o š ā   d a ļ a

[1] Ar Rīgas domes (turpmāk arī - atbildētāja) 2006.gada 13.jūnija lēmumu Nr.PIP-06-8810-ls-09-07.1 „Par nodokļu atvieglojumu piešķiršanu” (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) nolemts:

[1.1] AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” piešķirt 25% nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk arī - NĪN) atvieglojumus 2006.gadam par zemes gabaliem Rīgā, */adrese/* (turpmāk arī - b/n), */adrese/* (*/kadastra numurs/*).

Minētajām zemes platībām (lietošanas mērķa kods 0701 „Vienstāva un divstāvu daudzdzīvokļu un pagaidu uzturēšanās māju apbūve”, 0702 „Trīs, četru un piecu stāvu daudzdzīvokļu un pagaidu uzturēšanās māju apbūve”, 0703 „Sešstāvu un vairāk stāvu daudzdzīvokļu un pagaidu uzturēšanās māju apbūve”) aprēķināto NĪN Ls 5 475, 68 apmērā (kadastra vērtība Ls 365 045), samazinot summā Ls 1 368, 92, samaksai atstājot Ls 4 106,76;

[1.2] noraidīts lūgums piešķirt AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” 2006.gada NĪN atvieglojumus par pārējiem īpašumā esošajiem zemes gabaliem.

[2] Ar Rīgas domes 2006.gada 15.septembra lēmumu Nr.1.43./RD-06-3341-nd „Par Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2006.gada 13.jūnija lēmumu Nr.PIP-06-8810-ls/09-07.1.” (turpmāk arī - Lēmums):

[2.1] atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums;

[2.2] nolemts izskatīt NĪN atvieglojuma piešķiršanu par 2006.gadu par zemes gabaliem Rīgā, */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*).

Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Tā kā uz zemes gabaliem, kas minēti šā sprieduma [1.1] punktā atrodas Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošas dzīvojamās ēkas, AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” piešķirts NĪN atvieglojums 25% apmērā saskaņā ar Rīgas domes 1998.gada 17.februāra saistošo noteikumu Nr.9 „Par nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanu un atvieglojumu piešķiršanas kārtību Rīgā” (turpmāk arī – noteikumi Nr.9) 3.1.7.apakšpunktu.

[2.2] Uz zemes gabaliem Rīgā, */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*) atrodas Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošas dzīvojamās ēkas, tādēļ secināms, ka nav izvērtēta NĪN atvieglojumu piešķiršana AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” saskaņā ar noteikumu Nr.9 3.1.7.apakšpunktu.

[2.3] Noteikumi Nr.9 izdoti, pamatojoties uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 5.pantu, un noteikumu Nr.9 2.2.punktā ietvertais jēdziens ir jātulko kopsakarā ar likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli” ietvertajiem nosacījumiem, pie kuriem ir samazināms NĪN apmērs. Likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli” par priekšnosacījumu virknei nodokļa atbrīvojumu un atvieglojumu piemērošanai ir noteikta saimnieciskās darbības neveikšana attiecīgajā īpašumā, līdz ar to noteikumos Nr.9 lietotais jēdziens *„apbūves platības daļa, kas netiek izmantota uzņēmējdarbībai”* ir interpretējams, kā „zeme, kas netiek izmantota saimnieciskās darbības veikšanai” un izmantojams Ministru kabineta 2000.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.131 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” normu piemērošanas noteikumi” *(spēkā līdz 2006.gada 28.jūnijam)* (turpmāk arī – noteikumi Nr.131) 10.punktā paredzētais saimnieciskās darbības skaidrojums, proti, saimnieciskā darbība ir preču ražošana, darbu izpilde, tirdzniecība, pakalpojumu sniegšana un cita veida darbība par atlīdzību.

[2.4] Uz AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” 2006.gada 21.februāra un 6.aprīļa iesniegumos norādītajiem zemes gabaliem atrodas citām personām piederošas ēkas, līdz ar to starp zemes gabalu īpašnieci - AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” un ēku, kas atrodas uz AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” īpašumā esošās zemes, īpašnieku pastāv nomas attiecības.

[2.5] Noma ir darījums par atlīdzību. AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS””, iznomājot sev piederošo zemi ēku īpašniekam, saņem

atlīdzību, tādējādi veic saimniecisko darbību vai arī pie apstākļiem, ja uz patreizējo brīdi nomas maksa netiek saņemta, AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” kā minēto zemju īpašniecei ir tiesības piedzīt nomas maksu tiesas ceļā.

[2.6] AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS””, iznomājot sev piederošo zemes nekustamo īpašumu uz tās esošo ēku un būvju īpašniekiem, veic saimniecisko darbību saskaņā ar noteikumu Nr.131 10.punktu un saņem atlīdzību nomas maksas veidā, neatkarīgi no citām personām piederošo ēku un būvju izmantošanas veida.

[2.7] AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” kā zemes gabalu, kas norādīti 2006.gada 21.februāra un 6.aprīļa iesniegumos, īpašniece ir NĪN maksātāja saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 2.panta pirmo daļu. Tas, vai NĪN par zemi faktiski maksā zemes nekustamā īpašuma lietotājs, ir atkarīgs no pušu civiltiesiskā kārtībā noslēgtās vienošanās.

[2.8] Analoģijas princips izskatāmajā administratīvajā lietā nav piemērojams, jo iesniegumā minētās tiesiskās attiecības regulē speciālās tiesību normas, tas ir, likums „Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās”.

[2.9] AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” ir komersants, un tās galvenais darbības mērķis ir peļņas gūšana. Iegādājoties īpašumā zemes gabalus, uz kuriem atrodas citām personām piederošas būves un ēkas, AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” bija jāizvērtē ar to saistītie riski un peļņas apjoms.

[3] 2006.gada 24.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā tika saņemts AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” (turpmāk arī - pieteicējs) pieteikums par Rīgas domes priekšsēdētāja 2006.gada 15.septembra lēmuma Nr.1.43./RD-06-3341-nd atcelšanu daļā un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2006.gada 25.oktobra lēmumu pieteikums tika pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

Pieteicējs lūdz tiesu atcelt minēto Lēmumu pārsūdzētajā daļā un izdot labvēlīgu administratīvo aktu, pamatojoties uz pieteikumā izklāstītajiem sekojošiem argumentiem.

[3.1] Ar 2006.gada 17. februāra iesniegumu pieteicējs, pamatojoties uz noteikumu Nr.9 2.2. punktu, lūdza piešķirt NĪN atvieglojumu 25% apmērā par pieteicējam piederošajiem nekustamajiem īpašumiem.

[3.2] Ar 2006.gada 3.aprīļa iesniegumu pieteicējs, pamatojoties uz noteikumumNr.9 3.1.7.punktu, lūdza piešķirt NĪN atvieglojumu 90% apmērā par pieteicējam piederošajiem nekustamajiem īpašumiem.

[3.3] Ar Sākotnējo lēmumu pieteicējam atteikts piešķirt NĪN atvieglojumu 25% apmērā atbilstoši noteikumu Nr.9 2.2.punktam, savukārt lūgums piešķirt NĪN atvieglojumu 90% apmērā atbilstoši noteikumu Nr.9 3.1.7.punktam apmierināts daļēji, piešķirot NĪN atvieglojumu 25% apmērā.

[3.4] Lēmums daļā, kurā lūgts piešķirt NĪN atvieglojumu 25% apmērā ir nepamatots, jo atbildētāja nepareizi iztulkoja un piemēroja noteikumu Nr.9 2.2.punktu.

[3.5] Lēmums daļā, kurā lūgts piešķirt NĪN atvieglojumu 90% apmērā ir nepamatots, jo Lēmumā, pretēji Administratīvā procesa likuma 65.panta ceturtajai daļai un 66.pantam, nav norādīti lietderības apsvērumi, kādēļ NĪN atvieglojuma 90% apmērā vietā piešķirts atvieglojums 25% apmērā.

[4] Atbildētājs - Rīgas dome Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, Lēmumā minētos argumentus papildinot ar šādiem apsvērumiem.

[4.1] Jēdziena ,,saimnieciskā darbība" skaidrojums bija ietverts noteikumu Nr.131 10.punktā, analoģisks saimnieciskās darbības jēdziena skaidrojums ietverts arī Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.495 ,,Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 11.punktā.

Pieteicējs atzīst faktu, ka par tā īpašumā esošajām zemes vienībām saņem atlīdzību nomas maksas veidā, jo ir spiests zemi iznomāt uz tās atrodošo dzīvojamo māju uzturēšanai. Ņemot vērā, ka pieteicējam, kā zemes īpašniekam, tādā veidā tiek nodrošināta atlīdzība par zemi, secināms, ka minētās zemes vienības tiek izmantotas saimnieciskajā darbībā, jeb noteikumu Nr.9 izpratnē - zemes vienības tiek izmantotas uzņēmējdarbībā.

[4.2] Tiesiskās sekas, kurām nozīme šajā lietā ir vienādas gan piespiedu, gan brīvprātīgas zemes iznomāšanas gadījumā, proti, par attiecīgās zemes vienības iznomāšanu tās īpašnieks saņem atlīdzību nomas maksas veidā, jāsecina, ka pieteicēja norādītajam apstāklim nav tiesiskas nozīmes konkrētās lietas ietvaros.

[4.3] Lai izlemtu to, vai konkrētā zemes vienība tiek vai netiek izmantota uzņēmējdarbībā, nav nozīmes uz šīs zemes vienības atrodošās ēkas izmantošanas veidam. Ēkas izmantošanas veids ir svarīgākais priekšnoteikums, lai izlemtu jautājumu par ēkas aplikšanu ar NĪN, taču pieteicējam ir aprēķināts NĪN par zemi, kas uzskatāma par izmantotu uzņēmējdarbībā. Neatkarīgi no tā, kādam mērķim tiek izmantotas ēkas, pieteicējam nav piemērojami NĪN atvieglojumi.

[4.4] Konkrētajā gadījumā zemes īpašnieks ir komersants, kas nozīmē, ka visa tā darbība tiek balstīta uz vienu mērķi - gūt pelņu kā tas izriet no Komerclikuma 1.panta otrās daļas un 2.panta. Līdz ar to visi komersanta īpašumā esošie aktīvi tiek izmantoti komercdarbības veikšanai.

[4.5] Tā kā uz vairākām pieteicējam piederošajām zemes vienībām atrodas Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, tad piemērots NĪN atvieglojumus 25% apmērā no aprēķinātās NĪN summas. No pieteikuma nav redzams, kādēļ pieteicējs uzskata piešķirto atvieglojumu apmēru par nepamatotu un kādēļ būtu piemērojams atvieglojums 90% apmērā. Pieteikumā vien pausta norāde uz lietderības apsvērumu neizvērtēšanu, piešķirot atvieglojumu.

[4.6] Nodokļa maksāšana tiesību normās noteiktajos gadījumos un kārtībā ir personas publiski tiesisks pienākums pret valsti. Atsevišķos gadījumos likumdevējs ir piešķīris personai priekšrocības un atļāvis maksāt mazākus nodokļus vai atbrīvojis to no nodokļu maksāšanas. Taču, lai persona varētu izmantot šīs priekšrocības, tai jārūpējas, lai tā pati būtu ievērojusi visus nosacījumus šādu priekšrocību izmantošanai. No minētā izriet princips, ka nevis nodokļu administrācijai ir jāpamato piešķirto nodokļu atvieglojumu apmērs, bet gan nodokļu maksātājam ir jāpamato un ar ticamiem pierādījumiem jāpierāda tiesības saņemt tā prasīto nodokļa atvieglojumu apmēru *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 11.janvāra spriedums lietā Nr.SKA-11*).

Šāds secinājums sasaucas arī ar likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 38.pantā teikto, proti, ja nodokļu maksātājs nepiekrīt nodokļu administrācijas aprēķinātajam nodokļu maksājumu lielumam, pierādījumus par nodokļu maksājumu lielumu nodrošina nodokļu maksātājs. Tā kā pieteicējs, lūdzot piemērot atvieglojumus jau aprēķinātajam NĪN, būtībā lūdz pārskatīt konkrētā nodokļa summu, tad šajā gadījumā pamatojumu konkrētā nodokļa atvieglojumu apmēram ir jānodrošina pieteicējam.

[4.7] Pieteicējs nav norādījis pamatojumu, kādēļ par tam piederošajiem zemes gabaliem, uz kuriem atrodas Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kas garantē pieteicējam tiesības saņemt nomas maksu līdz 5% no zemesgabalu kadastrālās vērtības, būtu piemērojami atvieglojumi 90% apmērā.

Nodokļu administrācija, pieņemot Lēmumu, vadījās pēc līdzšinējās atvieglojumu piemērošanas prakses līdzīgos gadījumos. Arī citos gadījumos, kad atvieglojumi tiek piešķirti nodokļu maksātājiem par tā īpašumā esošiem zemes gabaliem, uz kuriem atrodas pašvaldības nekustamais īpašums (ēkas) vai pašvaldību institūcijas, atvieglojumu apmērs parasti tiek noteikts 25% apmērā no aprēķinātās NĪN summas. Jāņem vērā, ka šāda atvieglojumu apmēra piešķiršanu ir atbalstījusi Rīgas domes Finanšu un administrācijas lietu komiteja, pamatojoties uz Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes atzinumu. Līdz ar to ir izdarīti lietderības apsvērumi.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka atbildētājs nepamatoti attiecībā uz nosacījuma – „izmantošana saimnieciskajai darbībai" izpildīšanos ir vērtējis zemes gabala, nevis daudzdzīvokļu mājas izmantošanas veidu un mērķi. Piespiedu nomas attiecības pēc savas būtības neatbilst saimnieciskās darbības jēdziena būtībai – pieteicējam ar likumu ir ierobežota iespējamība un izvēlē izmantot īpašumus jebkādā citā veidā, kā vien iznomāšanai daudzdzīvokļu mājas īpašniekiem *(lietas 60. – 78., 87. – 94.lapa)*.

[6] Atbildētāja pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem.

M o t ī v u d a ļ a

[7] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[8] Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī – APL) 103.panta pirmajā daļā noteikts, ka *administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana*.

Atbilstoši APL 250.pantam tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai: 1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; 2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām; 3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības.

Tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā. Minētais ierobežojums neattiecas uz lietām, kurās prasījums ir labvēlīga administratīvā akta izdošana.

Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.

[9] Lietā konstatēti turpmāk norādītie faktiskie apstākļi.

[9.1] 2006.gada 21.februārī Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē saņemts AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” 2006.gada 17.februāra iesniegums par 2006.gada NĪN atvieglojumu piešķiršanu 25% apmērā *(lietas 7. – 8.lapa)*.

[9.2] Ar 2006.gada 20.marta Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes vēstuli Nr.PIP-06-4074-nd/09-03 AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” lūgts sniegt informāciju, uz kuriem tā īpašumā esošajiem zemes gabaliem atrodas pašvaldības nekustamais īpašums (ēkas) un iesniegt dokumentus, kas apliecina ēkām piekrītošo zemes platību *(lietas 12.lapa)*.

[9.3] 2006.gada 6.aprīlī Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē saņemts AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” 2006.gada 3.aprīļa iesniegums par 2006.gada NĪN atvieglojumu piešķiršanu 90% apmērā *(lietas 9.- 10.lapa)*.

[9.4] 2006.gada 22.maijā Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde sniedza atzinumu Nr.PIP-06-1625-dv/09-06 *(lietas 50. – 53.lapa)* par nodokļu maksātāja AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” iesniegumu izskatīšanas rezultātiem un piemērojamā NĪN atvieglojuma apmēriem.

[9.5] 2006.gada 13.jūnijā pieņemts Sākotnējais lēmums *(lietas 12. – 16.lapa)*.

[9.6] 2006.gada 17.jūlijā pieteicējs pārsūdzēja Sākotnējo lēmumu *(lietas 17. – 19.lapa)*.

[9.7] Ar 2006.gada 15.septembra Lēmumu *(lietas 20. – 32.lapa)* atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums, vienlaicīgi nolemts izskatīt NĪN atvieglojuma piešķiršanu par 2006.gadu par zemes gabaliem Rīgā, */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*).

[10] Ievērojot iepriekš minēto, tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par NĪN atvieglojumu piešķiršanu pieteicējam, ka arī tā apmēru 2006.gadam, tāpat lietā ir strīds par noteikumu Nr.9 2.2.punkta un jēdziena „izmantošana uzņēmējdarbībā" interpretāciju.

Lietā nav strīda par to, ka uz šā sprieduma [11.1] punktā minētā pieteicēja īpašumā esošajiem zemes gabaliem atrodas citām personām piederošas ēkas, lietā tāpat nav strīda par to, ka uz šā sprieduma [11.2] punktā minētā pieteicēja īpašumā esošajiem zemes gabaliem atrodas pašvaldībai piederošas dzīvojamās ēkas.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka pieteicējam ir pienākums zemes īpašumus iznomāt uz tiem esošo ēku un būvju māju īpašniekiem.

[11] Pieteikumā tiesai pieteicējs lūdz tiesu:

1) atcelt Lēmumu daļā par atteikšanos piešķirt NĪN atvieglojumu 25% apmērā un uzlikt atbildētājai par pienākumu piešķirt NĪN atvieglojumu 25% apmērā,
2) atcelt Lēmumu daļā par NĪN atvieglojuma 25% apmērā piešķiršanu un uzlikt atbildētajai par pienākumu piešķirt NĪN atvieglojumu 90% apmērā.

Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis precizēja prasījumu *(lietas 67. – 68.lapa)* un norādīja, ka pieteicējs lūdz piešķirt:

[11.1] NĪN atvieglojums 25% apmērā turpmāk minētajiem īpašumiem Rīgā: */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* ((*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* ((*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* ((*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* ((*/kadastra numuri/*).

[11.2] NĪN atvieglojumu 90% apmērā turpmāk minētajiem īpašumiem Rīgā: */adrese/*, */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra

numurs/), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*), */adrese/* (*/kadastra numurs/*).

Tiesa norāda, ka pieteicējs vēlas panākt NĪN atvieglojumus iepriekš minētajiem AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” piederošajiem nekustamajiem īpašumiem [11.1], [11.2] (turpmāk arī - Īpašumi) 25% un 90% apmērā, tātad faktiski pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Atteikuma izdot labvēlīgu lēmumu atcelšana pati par sevi neietekmētu tiesisko situāciju, tādēļ pieteikums daļā par administratīvā akta atcelšanu nav izskatāms kā atsevišķs prasījums.

[12] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 1.panta 1. un 2.punkts noteic, ka ar nekustamā īpašuma nodokli apliek ķermeniskas lietas, kuras atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kuras nevar pārvietot no vienas vietas uz otru, tās ārēji nebojājot, līdz 2006.gada 31.decembrim – zemi, ēkas un būves (turpmāk – nekustamais īpašums), izņemot šā panta otrajā daļā minēto nekustamo īpašumu; no 2007.gada 1.janvāra – zemi un ēkas (turpmāk – nekustamais īpašums), izņemot šā panta otrajā daļā minēto nekustamo īpašumu.

Nekustamā īpašuma nodokli maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir nekustamais īpašums (likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 2.panta pirmā daļa).

Tātad nodokļa samaksas jautājums ir nesaraujami saistīts ar īpašniekam piederošo nekustamo īpašumu.

[13] Ar Lēmumu daļā pieteicējam atteikts piešķirt NĪN maksājumu atvieglojumu 25% apmērā par šā sprieduma [11.1] punktā minēto Īpašumu.

[13.1] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 5.panta trešā daļa noteic, ka *pašvaldības var izdot saistošus noteikumus, kuros paredzēti atvieglojumi atsevišķām nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju kategorijām. Šādi saistoši noteikumi stājas spēkā likumā „Par pašvaldībām” noteiktajā kārtībā.*

Saskaņā ar minēto normu izdoti noteikumi Nr.9, kuros ir paredzētas nodokļu maksātāju kategorijas, kurām pašvaldība var piešķirt atvieglojumus.

Noteikumu Nr.9 2.2.punkts noteica, ka atvieglojumi tiek noteikti *nekustamā īpašuma nodokļa maksātājiem par daudzdzīvokļu māju apbūves platības daļu, kura netiek izmantota uzņēmējdarbībai, - 25% apmērā no nekustamā īpašuma nodokļa summas*.

Minētā norma paredz samazināt personām NĪN maksājumus par tiem īpašumiem, kurus lietojot netiek saņemta atlīdzība. Tādējādi tiesa atzīst par pamatotu atbildētājas secinājumu, ka, lai konstatētu to, vai personai ir piešķirams NĪN atvieglojums, nepieciešams konstatēt, vai persona saņem

atlīdzību no konkrētā nekustamā īpašuma. Līdz ar to atbildētājai, izlemjot jautājumu par nodokļu atvieglojuma piešķiršanu, izvērtēšanas kritērijs ir nekustamā īpašuma izmantošana uzņēmējdarbībā.

[13.2] Lietā nav strīda par to, ka uz šā sprieduma [11.1] punktā minētā pieteicēja Īpašuma atrodas citām personām piederošas ēkas un būves, ar kurām pieteicējam pastāv piespiedu nomas attiecības.

Šādas nomas tiesiskās attiecības, kuras izriet no likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta un likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta, iznomātājs un nomnieks nodibina nevis labprātīgi vienojoties, bet gan izpildot likumā noteiktu pienākumu. Tāpēc zinātniskajā literatūrā šis tiesību institūts tiek saukts par piespiedu nomu (*Grūtups A., Kalniņš E. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 79. lpp.)*.

[14] Noteikumi Nr.9 izdoti pamatojoties uz likumu „Par nekustamā īpašuma nodokli", līdz ar to noteikumos Nr.9 ietvertais termins *„uzņēmējdarbība"* ir vērtējams kopsakarībā ar likumā noteikto.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrajā daļā paredzētie atbrīvojumi no NĪN izslēdz nekustamā īpašuma izmantošanu saimnieciskajā darbībā.

Termina *„saimnieciskā darbība"* definīcija bija ietverta noteikumu Nr.131 10.punktā un 2006.gada 20.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.495 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 11.punktā *(redakcijā uz 2006.gada 28.jūniju*), proti, *saimnieciskā darbība ir preču ražošana, darbu izpilde, tirdzniecība, pakalpojumu sniegšana un citu veidu darbība par atlīdzību*. Šāds termina *„saimnieciskā darbība"* skaidrojums atbilst Komerclikuma 1.panta trešajai daļai, kas noteic, ka *saimnieciskā darbība ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību*.

Tādejādi, lai personas darbību kvalificētu kā saimniecisko darbību ir nepieciešams konstatēt saimnieciskās darbības pazīmes, proti to, ka persona nolūkā gūt peļņu patstāvīgi, tas ir, savā vārdā, sistemātiski veikusi noteiktas darbības (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 19.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-260/2008 8.punktu*).

Tātad personas saimniecisko darbību raksturo trīs kritēriji: 1) veikto darbību sistemātiskums, 2) persona darījumus veic savā vārdā, 3) noteiktās darbības veiktas nolūkā gūt peļņu.

[14.1] Komerclikuma 1.panta pirmā daļa nosaka, ka *komercreģistrā ierakstīta komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība) ir komersants*. Tiesa konstatē, ka pieteicējs ir akciju sabiedrība. Saskaņā ar Komerclikuma 134.panta otro daļu akciju sabiedrība ir kapitālsabiedrība, tātad pieteicējs ir atzīstams par komersantu. Lietā nav strīda par to, ka konkrētajā

gadījumā, pieteicējs darbojas savā vārdā, t.i., AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” vārdā.

[14.2] Komerclikuma 1.panta otrā daļa noteic, ka *komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants (..).*

Kā jau iepriekš tiesa konstatēja, uz šā sprieduma [11.1] punktā minētā pieteicēja Īpašuma atrodas citām personām piederošas ēkas (būves), ar kurām pieteicējam ir piespiedu nomas attiecības.

Civillikuma 927.pants noteic, ka *īpašums ir pilnīgas varas tiesība pār lietu, kas izpaužas kā tiesības lietu valdīt un lietot, kā arī ar to rīkoties (..).* Īpašnieka tiesības rīkoties ar lietu savukārt ietver tiesības, un noteiktos gadījumos arī pienākumu, iznomāt to citai personai. Nomas līgums ir atlīdzības līgums un likums garantē personai saņemt par to atlīdzību (Civillikuma 2112.pants).

Kā jau tiesa iepriekš konstatēja, pieteicējs ir komersants, savukārt komersanta darbības mērķis ir peļņas gūšana. Tiesai nav šaubu, ka mērķtiecīga komersanta darbība, iegādājoties noteiktus nekustamos īpašumus lielā skaitā, ir uzskatāma par uzņēmējdarbību, kas veikta ar mērķi gūt ienākumus, arī pieteicēja pārstāvis tiesas sēde norādīja, ka Īpašumu iegādes mērķis bijis komercdarbība. Tātad nav pamata apšaubīt, ka pieteicējs kā komersants veic komercdarbību. Tiesa nerod citu skaidrojamu šādām pieteicēja darbībām un arī pats pieteicējs citu skaidrojumu nesniedz. Līdz ar to tiesai nav šaubu, ka pieteicējs kā komersants iegādājās un izmanto zemes gabalus komercdarbībā (nomājot) peļņas gūšanas nolūkā.

Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2009.gada 13.februāra spriedumā cita starpā secināts, ka no likuma „Par dzīvojamo māju privatizāciju” 54.panta pirmajā daļā ietvertā vārda „noma” izriet zemes gabala īpašnieka pienākums noslēgt zemes nomas līgumu ar privatizētā objekta īpašnieku. Savukārt no likuma „Par zemes reformu pilsētās” 12.panta trešajā daļā un likuma „Par dzīvojamo māju privatizāciju” 54.panta otrajā daļā lietotā vārda „noma” izriet iznomātāja tiesības par zemes iznomāšanu saņemt nomas maksu *(sk. Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2009.gada 13.februāra spriedumu lietā Nr.2008 - 34 - 01).*

Tādejādi apstāklis, ka konkrētajā gadījumā starp pieteicēju un ēku (būvju) īpašniekiem pastāv piespiedu nomas attiecības nenozīmē to, ka piespiedu nomas attiecības būtu bezatlīdzības attiecības un pieteicējs negūst atlīdzību par Īpašuma nomu.

[14.3] Jēdziens „sistemātiskums” nozīmē vienveidīgas darbības atkārtotību noteiktā laika periodā *(sk. I.Spūle. Biedrības tiesību ierobežojumi veikt saimniecisko darbību // Jurista vārds, 27.09.2005., Nr.36)*.

Kā izriet no pieteicēja paskaidrojumiem tiesas sēdē *(lietas 88. – 94.lapa)* un lietas materiāliem, AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” Rīgas pilsētā kopumā pieder aptuveni piecdesmit zemes gabali, uz kuriem atrodas citām

personām, tajā skaitā arī pašvaldībai, piederošas ēkas un būves, arī daudzdzīvokļu mājas.

Šāds, iegādāto Īpašumus skaits un pieteicēja mērķtiecīgās darbības, lai iegūtu Īpašumu īpašumā, neapšaubāmi liecina par to, ka AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” darbība, iegādājoties apbūvētus zemes gabalus, liecina par darbību sistemātiskumu, turklāt tādu darbību sistemātiskumu, kuru nolūks nomas attiecību ietvaros, gūt peļņu.

[14.4] Komerclikuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka *komercdarbības ierobežojumus drīkst noteikt tikai ar likumu vai pamatojoties uz likumu*.

Pieteicējs kā komersants ir iegādājies īpašumā zemes gabalus, un darījuma norises laikā nepārprotami zināja par to, ka uz zemes gabaliem atrodas citām personām piederošas ēkas (būves).

Konkrētajā gadījumā pieteicējs Īpašumus ir iegādājies apzināti, uz iegādes brīdi nepārprotami zinājis par tiem ierobežojumiem, kuri attiecas uz konkrētajiem Īpašumiem, līdz ar to apzinājās, ka uzņemas noteiktas tiesības un pienākumus, tajā skaitā, ievērot noteiktos komercdarbības ierobežojumus.

Ar Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2009.gada 13.februāra spriedumu likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” 12.panta trešajā daļā un likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 54.panta pirmajā un otrajā daļā lietotais vārds „noma” atzīts par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91.panta pirmajam teikumam un 105.pantam *(sk. Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2009.gada 13.februāra spriedumu lietā Nr.2008 - 34 - 01).*

[14.5] Ievērojot minēto, tiesa konstatē, ka nomas attiecības ir atzīstamas par sistemātisku, patstāvīgu darbību par atlīdzību, līdz ar to nav arī šaubu, ka no pieteicēja puses tā uzskatāma par saimniecisko darbību peļņas gūšanas nolūkā.

Pieteicējs, iznomājot sev piederošo zemes nekustamo īpašumu uz tās esošo ēku un būvju īpašniekiem, veic saimniecisko darbību, tātad atbildētāja attiecībā uz pieteicēju un viņam piederošo šā sprieduma [11.1] punktā minēto Īpašumu pamatoti ir atteikusi piemērot noteikumu Nr.9 2.2.punktā paredzēto atvieglojumu. Lēmums šajā daļā ir tiesisks administratīvais akts un nav atceļams, līdz ar to nepastāv pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnosacījumi.

[15] No Lēmuma daļā izriet, ka šā sprieduma [11.2] minētajam pieteicēja Īpašumam pašvaldība ir piešķīrusi NĪN atvieglojumu 25%, savukārt pieteicēja ieskatā būtu piešķirams NĪN atvieglojums 90% apmērā. Tātad Lēmums par NĪN atvieglojuma 25% apmērā piešķiršanu ir pieteicējam labvēlīgs administratīvais akts, savukārt pieteicēja prasījums ir par vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām” 16.panta 1.punktu *nodokļu maksātājam ir tiesības izmantot likumos noteiktos nodokļu un nodevu atvieglojumus*, savukārt likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 5.panta ceturtā daļa noteic, ka *atvieglojumus atsevišķām nekustamā īpašuma nodokļu*

maksātāju kategorijām pašvaldība var noteikt 90 procentu, 70 procentu, 50 procentu vai 25 procentu apmērā no nekustamā īpašuma nodokļa summas.

Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 5.panta trešo daļu izdoto noteikumu Nr.9 3.1.7.punkts noteic, ka ņemot vērā NĪN maksātāju motivētus rakstveida iesniegumus un pievienotos dokumentus, pēc visu apstākļu izvērtēšanas Rīgas domes Finansu departaments un Rīgas domes Finansu komiteja var piešķirt atvieglojumus tiem *zemes īpašniekiem, uz kuru zemesgabaliem atrodas pašvaldības nekustamais īpašums (ēkas) vai pašvaldības institūcijas.*

No minētā normatīvā regulējuma izriet, ka pašvaldības lēmums par piešķiramā NĪN atvieglojuma apmēra noteikšanu ir satura izvēles administratīvais akts (APL 65.panta trešā daļa). Tātad atbildētājai, pieņemot lēmumu par NĪN atvieglojuma apmēra noteikšanu, ir jāizdara lietderības apsvērumi.

Lietā nav strīda par to, ka uz šā sprieduma [11.2] punktā minētā pieteicēja Īpašuma atrodas pašvaldības nekustamais īpašums (dzīvojamās mājas).

Kā izriet no lietas materiāliem, atbildētāja Lēmuma izdošanas procesā ir ņēmusi vērā to, ka uz pieteicēja Īpašuma atrodas pašvaldības nekustamais īpašums (ēkas), Īpašuma kadastrālo vērtību, aprēķināto un samaksāto nodokļu summu, kā arī Īpašuma (zemes gabalu) lietošanas mērķus [9.4].

No noteikumu Nr.9 3.1.7.punkta izriet, ka lēmums par NĪN atvieglojuma apmēru tiek pieņemts, pirmkārt, izvērtējot NĪN maksātāju motivētus rakstveida iesniegumus un, otrkārt, pievienotos dokumentus. Tādejādi arī no minētās normas izriet priekšnoteikums nodokļu maksātājam motivēti pamatot NĪN atvieglojuma pieprasījumu.

Tiesa atzīst par pamatotu atbildētājas atsauci uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumu lietā SKA - 11/2005, kurā norādīts, ka nodokļa maksāšana tiesību normās noteiktajos gadījumos un kārtībā ir personas publiski tiesisks pienākums pret valsti. Atsevišķos gadījumos likumdevējs ir piešķīris personai priekšrocības un atļāvis maksāt mazākus nodokļus vai atbrīvojis to no nodokļu maksāšanas. Taču, lai persona varētu izmantot šīs priekšrocības, tai jārūpējas, lai tā pati būtu ievērojusi visus nosacījumus šādu priekšrocību izmantošanai *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 11.janvāra spriedumu lietā SKA-11/2005).*

No pieteicēja 2006.gada 3.aprīļa iesnieguma izriet, ka lūgumu piešķirt NĪN atvieglojumu 90% apmērā, pieteicējs pamatojis tikai ar piespiedu nomas faktu. Atbildētāja Lēmumā ir izvērsti atrunājusi šos pieteicēja argumentus [1], tāpat Lēmumā atspoguļoti pieteicēja argumenti un viedoklis, konstatēti fakti, atbildētāja ir atsaukusies uz tiesību normām, norādot tās Lēmumā arī atsevišķi, ir norāde par pārsūdzības kārtību un termiņiem.

Izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar pušu paskaidrojumiem, tiesa atzīst, ka pieteicējs nav motivējis, kādēļ pieteicēja šā sprieduma [11.2] punktā minētajam Īpašumam būtu piemērojams NĪN atvieglojums tieši 90% apmērā.

Tādējādi, tiesa atzīst, ka atbildētāja, ņemot vērā pieteicēja iesniegumus un tiem pievienotos dokumentus, pamatoti konstatēja, ka pieteicēja gadījumā ir piemērojams noteikumu Nr.9 3.1.7.punkts un pieteicējam piešķirams NĪN atvieglojums 25% apmērā.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka atbildētāja ir izdarījusi nepieciešamos lietderības apsvērumus un tie konkrētajā lietā ir pietiekami.

[16] Ievērojot iepriekš konstatēto, tiesa atzīst, ka Lēmums pārsūdzētajās daļās ir tiesisks un pamatots administratīvais akts, savukārt pieteikums par tā atcelšanu pārsūdzētajās daļās ir noraidāms kā nepamatots.

Tā kā tiesa atzīst Lēmumu pārsūdzētajās daļās par tiesisku un pamatotu, tad nav pamata pieteikuma apmierināšanai par pienākuma uzlikšanu atbildētājai piemērot pieteicējam kā NĪN maksātājam atvieglojumu 25% un 90% apmērā.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

noraidīt pilnībā AS „Juridiskais birojs „SPECIALIS”” pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2006.gada 15.septembra lēmuma Nr.1.43./RD-06-3341-nd atcelšanu daļā un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2009.gada 10.martā.

Tiesnese *(paraksts)* A.Reitupe

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ A.Reitupe

2009.gada 10.martā